

† SREČKO ŽUMER

Dne 25. januarja 1983 je v Ljubljani umrl Srečko Žumer iz Železnikov, dolgoletni predsednik Jugoslovanske strokovne zveze (JSZ) in pomemben družbeno-politični delavec.

Srečko je bil najstarejši od bratov Žumrov, ki so zavzemali pomembne položaje v naši javnosti. Pokojni Lojze je bil gozdarski inženir in gospodarstvenik, tudi že pokojni dr. Matija je bil univerzitetni profesor metalurgije, še živeči najmlajši Niko pa je bil pobudnik za industrializacijo Železnikov in še petih drugih krajev v Sloveniji. Občudovanja vredna je bila družina železnikarskega kovača Matije Žumra ki je izšolala štiri sinove, pomembne za slovensko gospodarstvo in družbeno politiko.

Srečko Žumer se je rodil 31. maja 1895, izdelal je nižje razrede gimnazije v Kranju, se zaposlil kot grafični delavec v Kranju, se v prvi svetovni vojni boril na

treh najhujših delih fronte: Doberdobo, Monte Grapi in Verdunu, po vojni še v bojih za našo severno mejo pri Doberli vasi in nato nastopil službo stavca v Jugoslovanski tiskarni v Ljubljani. Dvakrat je bil oženjen in bil dober oče osmim otrokom.

To je preprost okvir njegovega življenja, ki ga je bogato prepletal s svojim neumornim delom za pravice delavstva. Bil je krščanski socialist. Od doma je bil versko vzgojen, življenje pa ga je pritegnilo v borbo za socializem. Spoznal je, da gre meščanska politika klerikalne stranke v napačno smer in se je vključil v sindikalno politiko JSZ. Že leta 1921 je bil izvoljen v načelstvo JSZ, l. 1923 je postal njen podpredsednik, l. 1925 pa predsednik, kar je ostal vsa leta svoje službe in ga noben občni zbor ni razrešil te funkcije, pač najboljše spričevalo njegovega poštenega, nesebičnega dela za delavsko stvar. Objavljal je veliko člankov in uvodnikov, največ v glasilu Pravica in pozneje Delavska pravica. Že naslova teh dveh glasil razodevata vsebino njegovega političnega dela. JSZ je odtegnil klerikalni politiki in vse od početka zavzeto delal za enotnost delavskega razreda. L. 1928 je sodeloval pri ustanovitvi Delavske knjižnice, pri kateri so potem izšla zgodnja dela Miška Kranjca, Cirila Kosmača in Bogomira Magajne. Na občnem zboru leta 1930 je poudaril: »Nismo zato tukaj, da delavske vrste razbijamo, temveč, da jih družimo in v enotni, močni fronti pomagamo delavstvu in s tem celotni človeški družbi. Naše stališče do drugih tovariških organizacij je in bo, da smo pripravljeni na skupno sodelovanje v vseh primerih, kjer gre za interese delavstva.« (po S. Kovaču)

Ob izražanju navedenih naprednih in demokratičnih prizadevanj, pri čemer je Srečko Žumer vodstveno sodeloval v duhu krščanstva, je moralo priti do vedno ostrejšje idejne in politične diferenciacije v katoliškem svetu, ki je na krščansko socialistični strani odvijala pot v ljudsko demokracijo in socializem, na drugi stra-

ni pa pot v nasprotno smer, ki je vodila k vedno tršemu zatiranju demokracije. Na temelju začete diferenciacije se je začelo razvijati na strani krščanskih socialistov tudi sodelovanje s KP. V usodnem in prelomnem času 1941 so krščanski socialisti, že enotno formirani, nastopili kot ena ustanovitvena skupina OF. Jedro skupine je sestavljala JSZ. Čeprav ne več mlad, je Srečko Žumer postal odličen aktivist OF. Okupator mu ni prizanašal, v zaporih je moral prestati tudi težka in okrutna mučenja, vendar ga okupatorjevo nasilje ni strlo — (iz govora S. Kovača). Pod psevdonimom Feliks Jordan je postal član prvega plenuma OF in zbora odposlancev slovenskega naroda v Kočevju.

Po osvoboditvi je bil v prvi volilni dobi izvoljen za zveznega poslanca. V 73. letu starosti je zapustil delo strojnega stavca in stopil v pokoj po 56 letih aktivne službe. Zadnja leta se je z zanimanjem udeleževal sej sveta republike. Umrli je v 88. letu starosti. Na grobu sta mu v slovo govorila dr. Stanislav Lenič, škof, in Stane Kovač, upokojeni sodnik Vrhovnega sodišča. Ta je dejal: »Upravičeno moramo priznati, da je Srečko Žumer z vso svojo družbeno aktivnostjo dal nadvse čist in pomemben prispevek ideji OF za ustvaritev socializma in ljudske demokracije. Zato lahko s ponosom zremo na njegov lik in značaj v nadvse pomembnem času boja za narodno in socialno osvoboditev.«

France Planina